

Ingezonden Brief Parool
"Straffen of Belonen van Spijbelaars"

Naar aanleiding van het artikel “Tientje Boete per uur voor spijbelende kinderen” in het PAROOL van 14 maart 2013, schreef Vera Hoetjes namens Impact R&D een reactie. De reactie werd in het PAROOL gepubliceerd op 22 maart 2013.

In het *Parool* van 14 maart lazen wij over de nieuwe plannen van de gemeente Amsterdam om spijbelende kinderen over te halen tot stelselmatig schoolbezoek. De gemeente neemt zich voor de kinderen, vanaf het moment dat zij meer dan 16 uur zonder geldige reden hebben verzuimd, een boete van tien euro per gespijbeld uur op te leggen. “Alles om die kinderen binnen school te houden,” aldus onderwijswethouder Pieter Hilhorst. Hij ziet duidelijk veel potentieel in deze bestraffende aanpak.

De psychologische wetenschap onderzoekt al een aantal decennia hoe mensen kunnen worden overtuigd om bepaald gedrag al dan niet te vertonen. Het vakgebied is inmiddels geneigd met enige zekerheid uitspraken over het onderwerp te doen, die we ter inspiratie aan de wethouder willen voorleggen.

De meerwaarde van belonen over straffen is, ook na Pavlov, nog altijd onmiskenbaar: Straffen kan op korte termijn tot verbetering van gedrag leiden, maar zonder een beloning voor goed gedrag houdt deze verbetering geen stand. Belonen leidt doorgaans wèl tot duurzame gedragsverandering. Bovendien geldt: waar een lichte straf nog tot het gewenste effect kan leiden, geven zware straffen meestal slechts aanleiding tot verzet. Juist dit laatste gegeven is interessant voor Hilhorst: Het is bekend dat stelselmatige spijbelaars in de regel te maken hebben met een flinke maatschappelijke - en financiële - achterstand. De boete van een tientje per uur is voor deze kinderen dan ook een zware straf en een averechts effect op hun gedrag ligt daarmee in de lijn der verwachting.

Voor de aanpak van spijbelaars wordt in Groot-Brittannië al geruime tijd gebruik gemaakt van deze wetenschap. Dat moest ook wel, want het straffen leidde (net als in Nederland) in Britse achterstandswijken niet tot een verandering in het spijbelgedrag van de scholieren. Een beloningsmodel echter, bewees zich daar al in 2004 effectief voor het vergoten van de aanwezigheid van leerlingen. Bovendien gaven leerlingen zelf aan dat ze met het beloningssysteem meer het idee hadden dat ze door goed gedrag hun eigen kansen konden verbeteren. De beloningen, die werden verstrekt voor goed gedrag en stipte aanwezigheid, varieerden van kans maken op prijzen tot niet hoeven wachten in de kantine tot computers tot rijlessen.

Omdat Hilhorst er werkelijk op uit is om notoire spijbelaars op school te houden, nodig ik hem uit om gebruik te maken van de kennis die over het onderwerp voorhanden is en zich te laten inspireren door de ervaringen in Groot-Brittannië.

Vera Hoetjes, Onderzoeker Onderzoeksbureau Impact R&D, Amsterdam

Verantwoording: Van de Pligt, Koomen en Harreveld (2007).

WHICH INTERVENTIONS REALLY HAVE AN IMPACT ON HUMAN BEHAVIOUR

Prins Hendrikkade 193
1011 TD Amsterdam

Tel +31-20 6684797
E-mail info@mpct.eu
Web www.mpct.eu

impact^{R&D}